

2018-06-05

Socialförvaltningen

Socialnämnden

Konsekvensutredning avseende införande av Lagen om valfrihet (LOV) gällande hemtjänst med service och omvårdnad med delegerad sjukvård

Förslag till beslut

Socialnämndens arbetsutskott föreslår socialnämnden att överlämna konsekvensutredningen till Kommunfullmäktige för vidare behandling.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade på sammatrådet 2018-02-26 att återremittera ärende KS 2017-092 till Kommunstyrelsen avseende införande av LOV för ytterligare beredning inkluderande en konsekvensutredning. Kommun-styrelsens uppdrag har vidaredelegerats till Socialnämnden.

Problembilden och Socialförvaltningens arbete idag

Redan inom några år står den offentliga sektorn inför betydande utmaningar. Då börjar effekten av antalet äldre att ta fart, dels genom att fyrtiotalisterna börjar nå den vårdkrävande åldern 85+ och dels genom att sextiotalisterna börjar gå i pension. Samtidigt ökar den arbetsföra delen av befolkningen endast marginellt.

En volymuppräknning baserad på dagen kostnadsnivå visar på att kostnaderna kommer att öka påtagligt inom äldreomsorgen. En avgörande faktor på storleken av denna kostnadsutveckling är dock förändringen av ohälsa och vårdbehov hos den äldre befolkningen.

Socialförvaltningen

I Socialförvaltningen bedrivs idag ett omfattande arbete för att klara framtidens utmaningar i äldreomsorgen, inom framför allt följande områden:

- E-hälsa
- Omorganisation med självstyrande team med multikompetens inom Hemtjänsten
- Utbildning av hemvårdare till undersköterskor. Ett krav för att klara ett ökat vårdbehov och ökad vårdkomplexitet
- Ett rehabiliterande arbetsätt med målsättningen att ge brukaren möjlighet till ett självständigt liv så länge som möjligt genom bland annat Trygg Hemgång

Genom att arbeta förebyggande, erbjuda aktiv och intensiv rehabilitering när behov och förutsättningar föreligger, utnyttja de möjligheter som ny teknik erbjuder och i övrigt arbeta med åtgärder som främjar de äldres självständighet och trygghet kan behovet av vård minskas och kostnadsutvecklingen hållas nere med bibehållen och i många fall förbättrad kvalitet.

Om inga förberedande åtgärder vidtas för att motverka volymutvecklingen inom äldreomsorgen riskerar gapet mellan ökade behov och tillgängliga resurser att öka med försämrad kvalitet som en direkt konsekvens.

Konsekvenser vid ett införande av LOV

Ett införande av LOV förutsätter en övergång till ett prestationsbaserat ersättningssystem. Brukarnas behov av insatser och biståndsbeslut måste därför uttryckas i ett givet antal timmar/aktiviteter till en viss ersättningsnivå. Utförarens ersättning kopplas till ersättningsnivån per aktivitet och multipliceras med

Socialförvaltningen

antalet utförda prestationer. Ersättningsmodellen är densamma oavsett om utföraren är intern eller extern.

En naturlig konsekvens av att utförarnas ersättning är kopplad till antalet utförda prestationer blir att varje utförare kommer att sträva efter att försöka maximera antalet prestationer inom ramen för brukarnas biståndsbeslut. Arbets sättet är ur denna aspekt kostnadsdrivande.

Modellen är också kontraproduktiv i förhållande till att arbeta rehabiliterande med målsättningen att minska brukarnas hjälpbehov. Att minska brukarnas vårdbehov innebär samtidigt att utförarna förlorar kunder och erhåller minskade intäkter.

Inför ett införande av LOV behöver verksamhetssystemen anpassas så att alla moment inom hemtjänsten kan kvantifieras och prissättas. Rutiner och system behöver upprättas för mätning och registrering av utförda tjänster och för framtagande av debiteringsunderlag för intern- och extern fakturering. Organisationen behöver också förstärkas med hänsyn till den utökade administrationen.

En beräkning av kostnaden för ett införande av LOV redovisas nedan:

Serviceinsatser ¹

- Ökad kringtid när serviceinsatser separeras 0,3
Mkr/år

¹ Se InRiktas rapport "Införande av LOV för serviceinsatser"

Socialförvaltningen

- Ökad kostnad för administration 0,3 Mkr/år
- Systemanpassning service, engångskostnad 0,4 Mkr

Omvårdnadsinsatser

- Uppskattad ökad kostnad administration 0,3 Mkr/år
- Systemanpassning omvårdnad, engångskostn 1,0-2,0 Mkr
- Kostnader för ökat vårdbehov 5 % ² 5,0 Mkr/år

Ytterligare statistik över den demografiska utvecklingen redovisas i bilaga.

Eva Klang Vänerklint
Socialchef

² Kostnadsbudget 2018 Hemtjänst/Hemsjukv, 102 Mkr (1 % ökat vårdbehov = 1 Mkr)

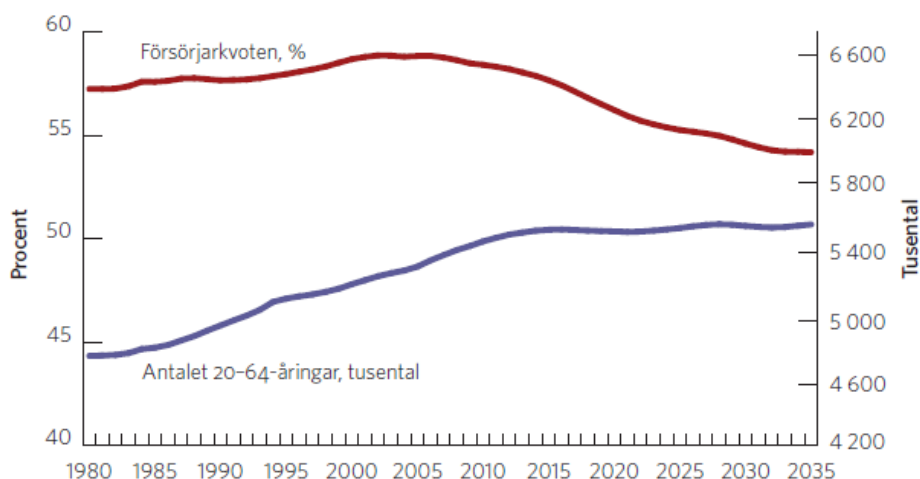
Socialförvaltningen

Statistik demografisk utveckling t.o.m. 2035

Bilaga

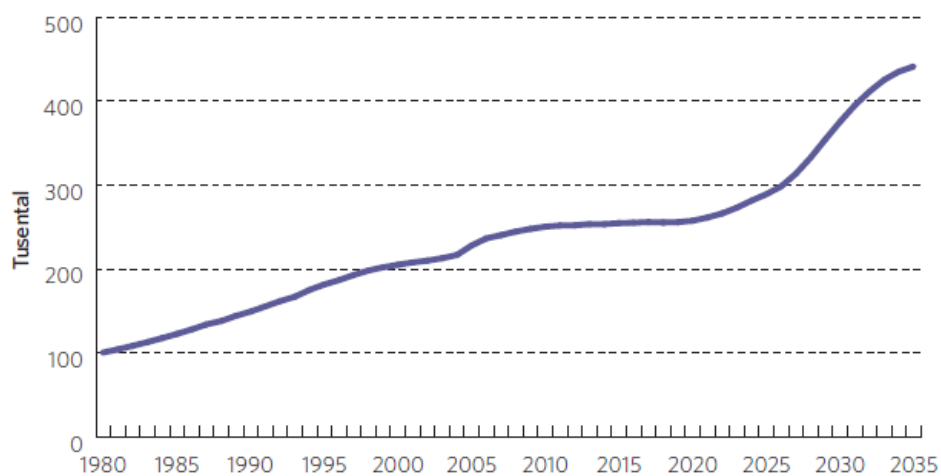
Socialförvaltningen

Diagram 2.1. Tusental invånare 20–64 år samt försörjarkvoten (procent) det vill säga andelen invånare 20–64 år av totalbefolkningen, åren 1980–2035

Källa: Sveriges framtida befolkning 2009–2060, SCB.

Diagram 2.2. Tusental invånare 85+ åren 1980–2035

Källa: Sveriges framtida befolkning 2009–2060, SCB.

Tabell 2.2. Befolkningen 2010 respektive 2035 samt förändringen mellan åren

	2010	2035	Förändring	Procent	per år
0–19	2 169 000	2 285 000	116 000	5,4	0,2
20–64	5 482 000	5 588 000	106 000	1,9	0,1
65+	1 735 000	2 441 000	706 000	40,7	1,4
Total	9 385 000	10 315 000	930 000	9,9	0,4
85+	250 000	442 000	192 000	76,4	2,3

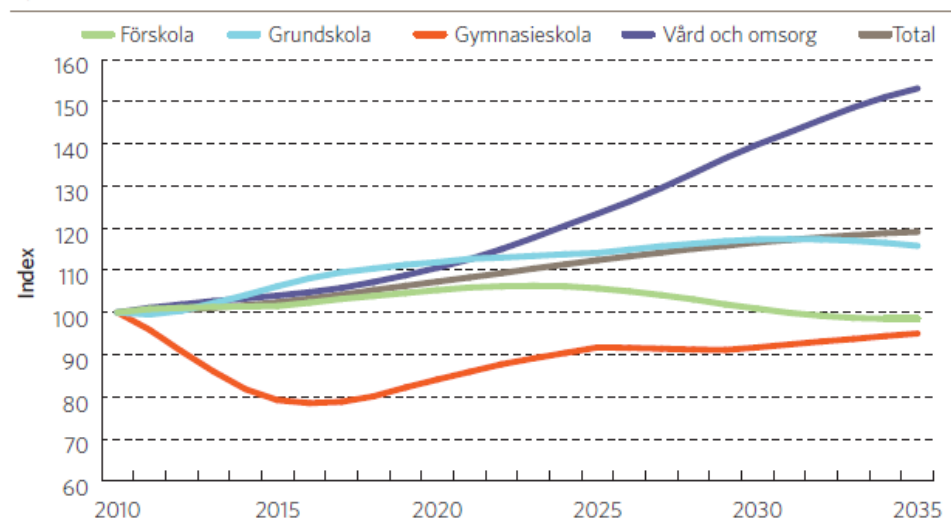
Källa: Sveriges framtida befolkning 2009–2060, SCB.

Socialförvaltningen

Diagram 2.3. Kommunernas volymutveckling inom olika verksamheter i demografialternativet.

2010-2035

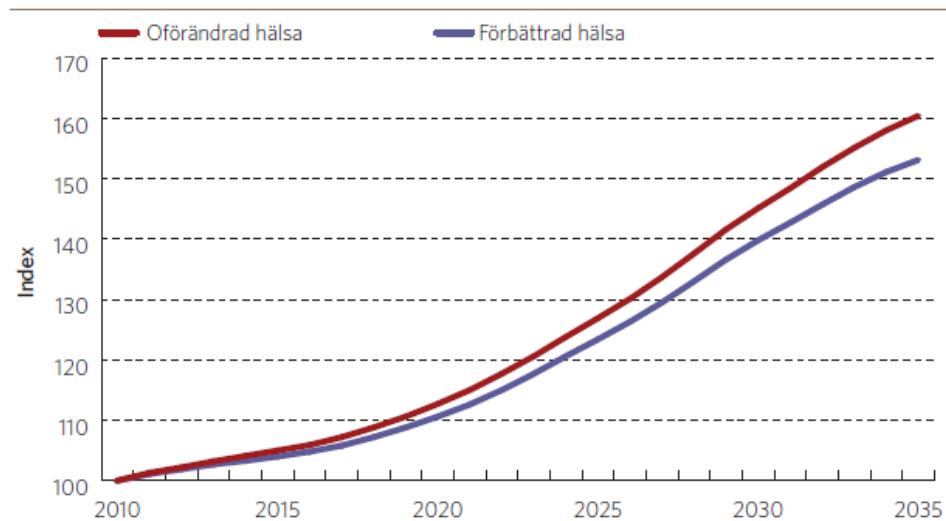
Index 2010=100

Källa: SKL:s beräkningar.

Diagram 2.4. Procentuell utveckling av kostnaderna för äldreomsorgen 2010-2035 med två olika alternativ

Index 2010=100

Källa: SKL:s beräkningar.